

Niemcy: zapowiedź zniesienia stałych kontroli granicznych z Luksemburgiem

Kamil Frymark

Federalny minister spraw wewnętrznych Alexander Dobrindt (CSU) zapowiedział 29 kwietnia zniesienie na początku maja kontroli na granicy z Luksemburgiem i położenie nacisku na te w pasie przygranicznym. Zarazem jego resort powiadomił o utrzymaniu dotychczasowych procedur na pozostałych granicach państwa. Minister Dobrindt zaprzeczył, jakoby decyzja była podyktowana orzeczeniem sądu w Koblencji z 27 kwietnia, uznającym niemieckie kontrole za nielegalne. Skargę złożył obywatel RFN, który ze względów zawodowych stale przekracza granicę z Luksemburgiem. Sąd orzekł, że władze nie wykazały, iż opisywane przez nie zagrożenie związane z nielegalną migracją miało charakter nagły i wyjątkowy. Uznał też, że muszą one dowieść, iż bez kontroli instytucje odpowiedzialne za zarządzanie migracjami zostałyby przeciążone. Ponadto rząd nie udowodnił, że brak kontroli mógłby realnie zagrozić funkcjonowaniu systemu swobodnego podróżowania w UE. MSW zapowiedziało apelację. Granica niemiecko-luksemburska liczy 136 km i – obok odcinka z Danią (68 km) – jest najkrótszą międzypaństwową granicą RFN. W 2025 r. zatrzymano na niej najmniej osób – 1,3 tys., wobec 10 tys. na granicy z Francją, oraz dokonano najmniejszej liczby zawróceń – 909, wobec 7,5 tys. na odcinku francuskim.

Decyzja MSW wprowadza różne reżimy kontrolne na granicach Niemiec. W przyszłości wyrwykowa weryfikacja tożsamości w pasie przygranicznym może być stosowana również na wybranych odcinkach innych granic RFN. Zarazem mało prawdopodobne wydaje się zniesienie wszystkich stałych kontroli. Na granicy z Austrią trwają one nieprzerwanie od 2015 r.

Komentarz

- **Likwidacja stałych wyrwykowych kontroli na granicy z Luksemburgiem wynika z presji zarówno tego kraju, jak i niemieckiej społeczności przygranicznej.** Odstąpienie od nich było niekontrowersyjne ze względu na małą liczbę przejść oraz stosunkowo niewielki odsetek osób odsyłanych z granicy. Obostrzenia były krytykowane przez władze Luksemburga oraz lokalnych polityków, samorządowców i przedsiębiorców po obu stronach granicy. Codziennie do pracy w Luksemburgu dojeżdża ok. 50 tys. Niemców, a kontrole – zwłaszcza na autostradach w okolicy Schengen oraz na A64 w kierunku Trewiru – znacząco wydłużały ich podróże.
- **Nielegalność kontroli granicznych była już wcześniej stwierdzana przez niemieckie sądy administracyjne, ale nie prowadziło to automatycznie do zmiany reżimu procedur.**

W Bawarii sąd drugiej instancji kilkakrotnie uznawał – na niekorzyść RFN – bezprawność niektórych przypadków sprawdzania tożsamości podróżnych na granicy niemiecko-austriackiej. Podobne rozstrzygnięcia zapadały także w innych landach, m.in. w Badenii-Wirtembergii. Nie wymuszały one jednak automatycznego wstrzymania dozoru na przejściach granicznych, ponieważ dotyczyły legalności pojedynczych, już dokonanych działań, a nie ich prowadzenia jako elementu polityki państwa.

- **Niemiecki rząd wychodzi z założenia, że kontrole graniczne należy utrzymać, gdyż w istotnym stopniu przyczyniają się one do spadku presji migracyjnej.** Od początku br. liczba wniosków o azyl zmniejszyła się o 38% w porównaniu z 2025 r. – dotychczas złożono ich 22 tys., a w całym 2025 r. spadła o 51% r/r, do 113 tys. Na taki stan rzeczy rzutuje przede wszystkim mniejsza liczba nielegalnych migrantów przedostających się do UE. Według danych agencji Frontex w 2025 r. presja migracyjna na granice UE zmalała względem 2024 r. o 26% – do najniższego poziomu od 2021 r. – a od początku br. odnotowano dalszy spadek, o ok. 40% r/r.
- **Wpływ na poprawę sytuacji migracyjnej w RFN miała także zmiana polityczna w Syrii.** Dotychczas to właśnie Syryjczycy stanowili najliczniejszą grupę osób wnioskujących o azyl w RFN. Obecnie najwięcej podań składają Afgańczycy. Do redukcji liczby wniosków przyczyniła się też zmiana polityki Berlina, w tym m.in. ograniczenie świadczeń dla azylantów, wznowienie deportacji do Afganistanu czy wydłużenie czasu potrzebnego do uzyskania niemieckiego obywatelstwa (zob. [Niemcy: znaczny spadek liczby wniosków o azyl](#)).
- **Presję na utrzymanie kontroli granicznych stale wywiera antyimigracyjna AfD, prowadząca w ogólnoniemieckich sondażach (obecnie 28%, wobec 24% poparcia dla CDU).** Pomimo spadku liczby wniosków o azyl polityka migracyjna pozostaje jednym z głównych punktów programowych partii. Będzie to również – obok kwestii gospodarczych – jeden z priorytetowych tematów kampanii przed wrześniowymi wyborami do landtagów w Saksonii-Anhalt i Meklemburgii-Pomorzu Przednim oraz do Izby Deputowanych Berlina. W dwóch pierwszych landach AfD może wygrać wybory.